

A konvergencia program titkai

Euró-bevezetés: bizonytalan ideig elhalasztva

2006. július 27. 16:56

Utolsó módosítás: 2006. július 27. 20:27

A euró-bevezetés 2010-es dátuma elúszott, újabb időpont egyelőre nincs. A konvergenciaprogram valahol készül, de hogy kik csinálják, és mi van benne, egyelőre rejtély. A Gyurcsány-csomag alapvetően elhibázott, névadója a könnyebb megoldást választotta, az adó- és áremeléseket, ahelyett hogy a kiadásokat faragta volna le drasztikusan. Tart ugyanis ez utóbbi politikai következményeitől. A gazdasági egyensúly, átmeneti javulás után ismét megbillenhet, mert visszeshet a növekedés, gyorsulhat az infláció. Ez a kép bontakozik ki – miután a hvg.hu külön-külön a legutóbbi fejleményekről kérdezte Járai Zsigmond MNB jegybankelnököt, és Csaba László CEU professzort.

Járai Zsigmond jegybankelnököt irodájában kerestük fel.

hvg.hu: Ön kerek pereg bírálta a konvergenciaprogramot, holott még azt sem tudjuk, mi van benne. Miért tette és mit ajánl helyette?

J. Zs.: Valóban nem tudjuk, mi van benne, s azt sem, hogy kik állítják össze, de az biztos, hogy a Gyurcsány-kormány bejelentett adó- és áremelése adja a gerincét, márpedig azt alapvetően elhibázottnak tartom. Rossz pályára viszi a gazdaságot az adóbevételek nagyarányú növelése; visszaveti a gazdasági tevékenységet, rontja a vállalkozások versenyképességét, a szürkegazdaságba kényszeríti a vállalkozókat, gyorsítja az inflációt, és nem tudja megakadályozni, hogy néhány év múlva a jelenlegihez hasonló egyensúlyi problémák jelentkezzenek. Rövid távon persze átmeneti javulást hozhat: jövőre az idei 10 százalékos körüli értékről 6 százalék körülire csökkenhet a költségvetési deficit, és ezzel együtt kisebb lesz a folyó mérleg hiánya is. Ám az alapvető gondok megmaradnak.

Hvg.hu: Vagyis, mit kellett volna tenni?

J. Zs.: A költségvetési kiadások lefaragását kellett volna első helyre tenni a kormány programjában. Magyarországon a GDP csaknem 50 százaléka kerül állami újraelosztásra, a beszedett adókból ennyit oszt szét az államapparátus a jól ismert hatékonysággal, holott a közgazdászok egy-egy ország esetében maximum 40 százalékot tartanak még elfogadhatónak.

hvg.hu: De nyilvánvaló, hogy az állami kiadások drasztikus leépítése hatalmas választói tömegek érdekeit sérti, elég a 3 millió nyugdíjasra illetve az 1 millió közalkalmazottra gondolni. És mindezt az önkormányzati választások előtt? A nyugdíjakhoz nyúljanak? Vagy a szociális támogatásokhoz?

J. Zs.: Ezt, sajnos, a kormánynak kell megoldania, ebben én nem adhatok tanácsot. Mindenesetre igazságosabb nyugdíjrendszerre van szükség, amelyben a kifizetések inkább arányban vannak a befizetésekkel. Nyilván tarthatatlan a jelenlegi helyzet, a legális munkát végzők aránya az

össztlakosságon belül Magyarországon az egyik legalacsonyabb Európában, talán csak Lengyelország és Málta kullog mögöttünk. Az ellátórendszerek átalakításánál fontos szempont, hogy munkavállalásra ösztönözzenek. A nyugat-európai demokráciák - gondolok itt például a skandináv országokra - először teremtettek erős gazdaságot, azután ebből tudták finanszírozni a széleskörű szociális kiadásokat. Mi fordítva ültünk a lóra, ennek levét isszuk most.

hvg.hu: Orbán Viktor az adók csökkentését tartja a helyes gazdaságpolitikának. Van ennek reális lehetősége a jelenlegi helyzetben?

J. Zs.: Abban az esetben igen, ha azt a kiadások még gyorsabb lefaragása kíséri. A GDP 42 százalékának felel meg a beszédett adók összege, ha ezt sikerülne 30 százalékra levinni, bizonyára jót tenne a gazdaságnak. De ehhez tényleg drasztikus kiadáscsökkentés szükséges.

hvg.hu: Erről sajnos nem szólt a Jó reggelt, Magyarország! felhívás. Visszatérve a titokzatos konvergenciaprogramra, úgy tudjuk, Gyurcsány miniszterelnök, Surányi György, Draskovics Tibor, és még néhány bennfentes dolgozik rajta, a pénzügyminisztériumban pedig már egy bizonyos kereterv is készen áll, időnként kicsit csiszolnak rajta, most például aszerint írják be a számsorokat, "csökkentik" a tervezett hiányt évről-évre, hogy az euró bevezetése 2010 helyett 2-3 további évvel eltolódik...

J. Zs.: Ezeket az információkat nem tudom megerősíteni. Az bizonyos, hogy a konvergencia tanácsnak, amelybe Surányi György, Simor András és Bogsch Erik személyében kiváló szakembereket választottak be, igazából nincs se felelőssége, se feladata, se mozgástere, se apparátusa. Kérdeztem a tanács tagjait, tulajdonképpen mit fognak csinálni? „Ellenőrizzük, hogy stimmelnek a számok, hogy a program egyes elemei logikusan illeszkednek egymáshoz” - volt a válasz. A dolog szépséghibája, hogy még ehhez sincs semmiféle apparátusa a tanácsnak. Kérték, hogy az MNB képviselője is vegyen részt legutóbbi ülésükön, ez meg is történt. Szakértőinket szeretnék bevonni a háttérmunkába - ennek nem lesz akadálya.

* * *

Csaba Lászlót telefonon értük el.

hvg.hu: Gyurcsányék tulajdonképpen miért keresték fel Brüsszelben kedden Joaquín Almunia pénzügyi biztost? Hiszen szeptember 1-ig a konvergencia programot mindenképpen be kell adniuk.

Cs. L.: Szokásos üzleti egyezkedésről lehetett szó. Gyurcsány nyilván azt remélte, hogy személyes varázsával elérheti azt, amit egy személytelen dokumentum nem tud: felhívhatja a brüsszeli illetékesek figyelmét, hogy a konvergenciaprogram nem tartalmaz mindent, további részletek majd csak az önkormányzati választások után jönnek. Megnyugtathatta Brüsszelt: három évre elosztva két Bokros csomagnyi megszorításról van szó. Talán kérte kinti tárgyalópartnereit, legyenek türelemmel, a program néhány pontját csak azután tegyék közzé, amikor már lementek a választások.

hvg.hu: Gyanús, hogy Veres pénzügyminiszter még ott Brüsszelben bejelentette, az autópálya-építés költségei és a Grippen-vásárlás is benne lesz a hiányadatokban.

Cs. L.: Nyilván az üzleti egyezkedésnek ez is része volt. Ennek nyomán az idén minimum 10,1 százalékos deficit várható. Jövőre - ha minden jól megy - 6,4-6,5 százalék lesz a hiány. De váratlan tételekkel is számolni kell, a kanadai üzletcsoportnak - egyesek szerint maffiózóknak - például legalább 100-200 milliárd forintos kártérítést kell majd fizetni a repülőtéri terminál

visszaállamosítása miatt.

hvg.hu.: Mindenesetre per szaldó azért ott jól jártunk, mert újra sikerült eladni 400 milliárdért. Más: minden jel szerint még a Jó reggelt, Magyarország!-tól függetlenül is forró ősznek nézhetünk elébe. Hibás, vagy nem a Gyurcsány-csomag koncepciója, a társadalom széles rétegeit érintik érzékenyen az ár- és adóemelések, és a különféle egyéb megszorítások. Tüntetések, sztrájkok, tiltakozó akciók várhatók, beleértve a Fidesz által meghirdetett, akár 1 milliós tömeggyűlést is szeptember 23-án a Hősök terén. Nem fogják ezek veszélyeztetni a 22 milliárd eurónyi EU támogatás folyósítását?

Cs. L.: Brüsszelben szemük sem fog rebbeni a magyarországi tüntetésektől. Hozzászórtak a francia, német, olasz társadalmi megmozdulásokhoz. Azt sem tartom elképzelhetetlennek, hogy esetleg újabb terminust adnak a konvergencia program benyújtásához, most már egy későbbi euróbevezetést számításba véve. Az EU támogatást igazából csak az veszélyeztetheti, ha megint kétségessé válik, reális adatokat szolgáltatottunk-e Brüsszelnek.

hvg.hu.: Visszatérve a Gyurcsány-csomaghoz, Ön is a kiadásokhoz nyúlt volna elsősorban?

Cs. L.: Magam is azt vallom, hogy a kiadásokhoz kellett volna sokkal bátrabban hozzányúlni, hiszen a Gyurcsány-csomag azokat fogja megsanyargatni, akik eddig is viselték a terheket. A CEMI (Central European Management Intelligence) ifjú közgazdászainak javaslatában szerepelt az állami alkalmazottak bérének két évre történő befagyasztása. Úgy hírlik ezt a kormány elfogadta. De javasolták még a közalkalmazottak létszámának 100 ezer fővel való csökkentését, a nyugdíjkorhatár emelését, a 13. havi nyugdíj eltörlését, más drasztikus javaslatokkal együtt – ezeket az udvari tanácsadók lesöpörték az asztalról.